

NOTAT

Strategi for beskæftigelsesområdet

Slagelse Byråd anmodede den 1. marts 2021 om et strateginotat for beskæftigelsesområdet, hvor de mest oplagte områder for at skabe et mere kvalificeret arbejdsmarked præciseres. Notatet skal godkendes i fagudvalg, økonomiudvalg og byråd med sigte på, at gennemførte tiltag skal udmøntes i konkrete resultater inden udgangen af 2022.

Notatet, der skal danne rammen for arbejdsmarkedetschefens virke, er inddelt i to afsnit. Første afsnit beskriver baggrunden og fundamentet for strategiens tilblivelse, mens afsnit to præsenterer den strategiske retning og mål frem mod udgangen af 2022.

1. Indledning

Der eksisterer allerede en række analyser og strategier, som tegner vejen for arbejdsmarkedsområdet i Slagelse kommune.¹ Samtidig er der en række faktuelle forhold, der spiller ind, nu hvor vi står på den anden side af COVID-19 pandemiens første bølge og skal finde vejen frem med en ny arbejdsmarkedetschef ved roret:

- Ledigheden er stort set tilbage på samme niveau som før krisen, men antallet af langtidsledige er fordoblet.
- Sygedagpengeperioden er løbende blevet forlænget (senest frem til 30. juni 2021), hvilket betyder, at antallet af sygedagpengemodtagere er steget betragteligt.
- Der er fra politisk side vist vilje til at investere i sygedagpengeområdet og a-dagpengeområdet med henblik på at reducere antallet af borgere på de to forsørgelsesydelser.
- Slagelse har enhedsomkostninger på beskæftigelsesområdet, der er blandt de laveste af de 20 kommuner, som har deltaget i en lignende ressourceafdækning.
- Der er varslet en besparelse på 37 mio. kr. i Slagelse Kommune i 2021 og i årene frem. Her skal arbejdsmarkedsområdet finde godt 1 mio. kr. i besparelse.
- Jobcentrene skal ifølge aftale om den såkaldte 'Arne-pension' spare 300 millioner kroner i 2022. Beløbet stiger til hhv. 750 mio. kr. og 1,1 mia. kr. i 2023 og i årene 2024-2035. Besparelsen rammer uligt hårdt de jobcentre, der i forvejen har lave enhedsomkostninger.

Arbejdsmarkedsområdet i Slagelse kommune er således potentielt udfordret ift. antallet af borgere på offentlig forsørgelse og økonomi til indsatsen. Med afsæt i de aktuelle ram-

¹ Mploy-rapporten, Beskæftigelsesplanen 2021-2022, Budgetaftale 2021-2024

mevilkår vil udgangspunktet for strateginotatet være at tage afsæt i de anbefalinger, der udspringer af Mploy's servicetjek af beskæftigelsesområdet. Realiseringen af anbefalingerne har særligt været udfordret af COVID-19-nedlukningen i første halvår af 2021. Det betyder konkret, at der fortsat ligger en stor opgave i at arbejde videre med og realisere de anbefalinger, som Mploy peger på.

Hermed er den overordnede retning for den kommende strategi på beskæftigelsesområdet givet, og en af arbejdsmarkedets hovedopgaver vil således være at holde fokus, sætte retning og sikre vedholdenhed.

1.1. Baggrund

1.1.1. Mploy's analyse på beskæftigelsesområdet (servicetjekket)

Med afsæt i kommunens udfordrede rammevilkår og udviklingen i 2018 og 2019 bad Slagelse Kommune i 2020 Mploy om at gennemføre en analyse af beskæftigelsesområdet i kommunen. På baggrund af analysen kom Mploy med en række anbefalinger til indsatsen, men bidrog yderligere med en række faktuelle observationer til en dybere forståelse af rammebetingelserne og udfordringerne på beskæftigelsesområdet i Slagelse Kommune.

Mploy peger på, at Slagelse Kommune bruger forholdsmeæssigt få midler på den samlede beskæftigelsesindsats sammenlignet med andre kommuner. De samlede enhedsomkostninger er 17 % lavere end gennemsnittet blandt 13 kommuner, men varierer på de enkelte ydelsesområder. På a-dagpengeområdet er omkostningerne 19% lavere, mens omkostningerne er 39% lavere end gennemsnittet for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. På uddannelseshjælp og integrationsydelse for målgruppen tættest på job og uddannelse ligger omkostningerne på niveau med gennemsnittet.

De lave enhedsomkostninger har betydning for kommunens serviceniveau og dermed på antallet af borgere, der forlader de forskellige ydelser, om end Slagelse på en række områder klarer sig forholdsmeæssigt godt, når udviklingen holdes op mod enhedsomkostningerne. Slagelse Kommune har en højere andel af borgere på offentlig forsørgelse (19,9 %) end kommunerne på Vestsjælland (19,5 %), men en mindre andel ift. kommuner med sammenlignelige rammevilkår (20,5 %). Der er dog tale om et område, der udvikler sig. På baggrund af analysen peger Mploy på fire hovedspor, som en fremtidig beskæftigelsesindsats i Slagelse Kommune bør fokusere på:

1. Effektiv håndtering af konsekvenserne af COVID-19
2. Styrke fokus på forebyggelse og fastholdelse på sygedagpengeindsatsen
3. Borgere på kanten af arbejdsmarkedet skal udvikles ud mod job
4. Opbremsning af tilkendelse af førtidspensioner på sigt.

Mens de sidste to hovedspor har et mere langsigtet perspektiv og en længere tidshorisont, er der alt andet lige en kortere tidshorisont fra iværksættelse til effekt for de to første hovedspor.

Mploy kom samlet med 11 anbefalinger, der potentielt kan give en besparelse på op til 58 millioner kr. Otte af anbefalingerne er målrettet konkrete ydelser, mens tre af dem peger på tværgående strategiske tiltag jf. nedenstående.

Det skal bemærkes, at Mploy ikke vurderer, at det er realistisk at hjemtage det fulde beløb. Det skyldes bl.a. en kombination af høj sværhedsgrad i implementering af en del

af anbefalingerne koblet med en manglende sikkerhed ift. at opnå fuld effekt, jf. tabellen nedenfor.

Side3/7

Optimeringsforslag - beløb i 1.000 kr.	Økonomisk effekt			Sikkerhed ift at opnå fuld effekt	Sværhedsgrad i implementering
	2020	2021	2022		
Effektskabende initiativer					
Forslag 1. Investering i styrket kontaktførelse for ledige	1.000	-4.900	-17.200	Middel	Middel
<i>investering i ekstra ressourcer til sagsbehandling (konto 6)</i>	1.000	2.500			
<i>besparelser på dagpenge ift budgetskøn</i>		-7.400	-17.200		
Forslag 2. Tidlig fastholdende indsats for sygemeldte	-	-	-	Middel	Høj
Forslag 3. Jobrettet fokus og øget aktiv indsats for sygemeldte	-	-	-	Middel	Middel
Forslag 4. Styrket ungeindsats		-500	-5.700	Middel	Middel
Forslag 5. Øget fokus på ordinære timer i den virksomhedsrettede indsats for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere	-	-5.800	-13.600	Middel	Middel
Forslag 6. Investering i afprøvning af nye tilgange i indsatsen for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere		1.200	0	Middel	Høj
<i>investering i ekstra ressourcer til indsats (konto 5)</i>		3.400	3.400		
<i>besparelser på kontanthjælp ift budgetskøn</i>		-2.200	-3.400		
Forslag 7 Styrket opfølgning ift. udvikling i fleksjob arbejdspladser for ægtefælleforsørgede borgere under integrationsprogrammet		-1.500	-3.000	Middel	Middel
		1.600	1.600	Høj	Middel
Tværgående potentialer, der bidrager til at forebygge førtidspension					
Forslag 9 Øget intensitet og kvalitet i kontaktførelse	-	-2.800	-6.500	Middel	Høj
Forslag 10 Øget volumen i den virksomhedsrettede indsats	-	-2.400	-4.300	Middel	Middel
Forslag 11 Småjob og ordinære timer på kommunale arbejdspladser	-	-2.400	-4.300	Middel	Høj
I alt	1.000	-17.500	-53.000		

En del af Mploys forslag vil kunne iværksættes inden for den eksisterende ramme med ændringer i arbejdsgange, fokus og metoder, mens andre anbefalinger kræver en investering. Der er bevilget ressourcer til implementering af forslag 1 og 2.

1.1.2. Budget 2021 – Samlet ungeindsats og én indgang for virksomheder

I budgetaftale 2021-2024 blev det besluttet, at indsatsen over for unge fra 7. klasse til 30 år skulle lægges ind i en samlet organisatorisk ungeenhed, hvormed den kommunale ungeindsats søges styrket (Mploy forslag 4). Heri vil Jobcenterets nuværende Ungeafdeling indgå.

Budgetaftale 2021-2024 lagde også op til, at sikre "en indgang til Slagelse Kommune" for erhvervslivet. I forlængelse heraf er det politisk besluttet, at arbejde med en model for styrket samarbejde mellem Erhvervscentret og den virksomhedsrettede beskæftigelsesindsats, hvor sidstnævnte forbliver i Center for Arbejdsmarked og Integration. Et centralt redskab i det fremtidige samarbejde vil være arbejdet med et Advisory Board, som et redskab til at sikre tilbagemeldinger og dialog fra og med virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

1.1.3. Reformen – ressourceforløb og Integration

I tillæg til ovenstående skal en samlet strategisk retning for den fremtidige beskæftigelsesindsats også tage hensyn til kommende og senest indførte reformer. 1. januar 2020 trådte forenklingsreformen i kraft. Den havde overordnet til formål at forenkle kravene på

tværs af målgrupper. I 2021 forventes der to større reformer på henholdsvis integrationsområdet og ressourceforløbsområdet.

Side4/7

2. Strategisk retning frem mod 2023

De politiske ambitioner for strateginotatet er, at tiltagene skal kunne udmøntes i konkrete resultater inden udgangen af 2022. Det er naturligt, at strategien bygger videre på anbefalingerne fra Mploy, og at der anlægges et fokus på at styrke indsatsen der, hvor den største velfærdspolitiske forskel kan opnås. Derfor lægges der op til et særligt fokus på tre målgrupper: A-dagpenge, sygedagpenge og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, hvor de to første områder repræsenterer de målgrupper, hvor vi har set den største stigning som følge af Covid-19-situationen.

Et tværgående strategisk sigte frem mod udgangen af 2022 vil ligeledes knytte sig til de tværgående anbefalinger fra Mploy, hvor fokus skærpes i forhold til at øge intensitet og kvalitet i kontaktførelserne², særligt for gruppen af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. I forhold til A-dagpenge er der sat ind på kontaktførelserne i forbindelse med gennemførelse af forslag 1. Et andet fokus vil være at øge volumen i den virksomhedsrettede indsats³ - se afsnit 2.2.3 Virksomhedsrettet perspektiv.

I det følgende skitseres problematikken på de tre målgruppeområder samt særlige fokusområder. Dernæst beskrives en strategisk retning for, hvorledes inddragelse af anden aktør, inddragelse af civilsamfundet og inddragelse af virksomhederne vil kunne bidrage til at støtte op om indsatsen.

2.1. Strategisk retning for de tre hovedmålgrupper

2.1.1. A-dagpengeområdet

Siden Covid-19-situationen har der været en stor stigning i antallet af forsikrede ledige. Og selv om antallet af ledige nu er tilbage på niveauet fra marts 2020, er langtidsledigheden fordoblet. Vi ved fra tidligere kriser, at mange ufaglærte job ikke vender tilbage. Vi ved også, at ufaglærte er mere syge, at de oftere ender på førtidspension og at de lever kortere. Også derfor giver det mening at arbejde strategisk med opkvalificering, så arbejdsstyrken bedre matcher virksomhedernes efterspørgsel.

Andelen af arbejdsstyrken med grundskolen som højeste uddannelsesniveau i Slagelse udgør 18% mod hhv. 17% og 14% i Region Sjælland og hele landet. I 2020 var andelen af ledige i Slagelse, der påbegyndte et opkvalificeringsforløb 0,7% mod 1,2% i hele landet. Jobcentret bør derfor sætte mere fokus på kompetenceløft for de ledige borgere i form af uddannelsesløft, opkvalificering, realkompetenceafklaring, voksenlærlinge, jobrotationsforløb mv. Arbejdet med uddannelsesløft er en investering på den lange bane. Derfor vil de konkrete resultater i første omgang kunne ses ved, at flere påbegynder et opkvalificeringsforløb.

Som led i indsatsen skal jobcentret have et særligt fokus på de ledige, der har været uden arbejde i et år. Her kan der være brug for at sætte ind med hurtig hjælp for nogle af de grupper, der kan have sværere ved at vende tilbage i job, når samfundet igen åbner op fx seniorer.

² Mploys anbefaling 9

³ Mploys anbefaling 10

2.1.2. Sygedagpengeområdet

Stigningen på sygedagpengeområdet skyldes primært, at regeringen løbende har forlænget sygedagpengeperioden, så ingen sygedagpengemodtagere overgår til jobafklaringsforløb. Der må alt andet lige forventes en nedgang, når de midlertidige dispensationer udløber, men den længere varighed af sygedagpengeforløbene koblet med den delvise suspension af den aktive beskæftigelsesindsats, vil betyde, at sagsarbejdet generelt vil være mere krævende.

På sygedagpengeområdet skal der – foruden nedbringelse af de aktuelle forløb – være et særligt fokus på at implementere en effektiv tidlig opfølgning i sygedagpengeforløbet for at fastholde nysygemeldte i jobbet og sikre en hurtig tilbagevenden til jobbet – enten på fuld tid eller i delvis raskmelding. Der er et potentiale i at arbejde mere systematisk med delvis raskmelding i sygedagpengeopfølgningen. Endvidere skal jobcentret arbejde på, at opfølgningen og den forebyggende indsats især målrettes brancher og virksomheder, som løbende "leverer" mange sygedagpengeforløb til jobcentret. Konkret skal jobcentret i første omgang, i samarbejde med Slagelse kommune (HR, Sundhed og Ældre), implementere en samarbejdsmodel med afsæt i Fast Track-muligheden, til bekæmpelse af langtids-sygefravær. Samarbejdet implementeres som en prøvehandling med henblik på skalering internt og ift. større arbejdsgivere i kommunen.

2.1.3. Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

Covid-19 situationen og suspensionen af den aktive beskæftigelsesindsats har medvirket til, at afdelingen har haft luft til at prioritere at færdiggøre borgersager, der har haft retning mod rehabiliteringsteamet og anden forsørgelse end kontanthjælp, herunder fx fleksjob, ressourceforløb og førtidspension. Forløbet har samtidig afdækket et kompetenceudviklingsbehov i afdelingen ift. opgaven mod rehabiliteringsteamet. Selv om der fortsat er borgere, der vil have behov for at få forelagt deres sag for rehabiliteringsteamet, vil der med genåbningen af samfundet være behov for at sætte fokus på at opdyrke og aftale flest mulige virksomhedspraktikpladser med jobfunktioner, understøttet af parallelindsatser, som giver udsatte borgere gode muligheder for at opnå ordinære løntimer og derigennem progression mod job, så vi bremser en udvikling væk fra arbejdsmarkedet og arbejder mod, at målgruppen finder hel eller delvist fodfæste på arbejdsmarkedet. Jobcentret skal således iværksætte en indsats ift. at opdyrke og aftale flere praktikker med jobfunktioner, som giver gode muligheder for at opnå ordinære løntimer. Og der bør der fastsættes mål for, hvor mange borgere der skal have ordinære løntimer parallelt med praktik i 2021 og 2022. Hvis det lykkes at bremse målgruppens udvikling væk fra arbejdsmarkedet, vil det på sigt også bidrage til at skabe et afsæt for en opbremsning af tilkendelse af førtidspensioner

2.2. Målsætninger for tværgående fokusområder

2.2.1. Anden aktør

Arbejdsmarkedschefen bør i løbet af det første år foretage en kritisk gennemgang af den samlede tilbudsvifte, herunder inddragelsen af andre aktører i beskæftigelsesindsatsen med henblik på at sikre, at tilbudsviften er strategisk funderet og bidrager til at løfte den samlede beskæftigelsesindsats. I lyset af Slagelses lave enhedsomkostninger på beskæftigelsesområdet er det helt afgørende, at tilbudsviften er relevant, har høj effekt og er omkostningseffektiv.

Gennemgangen bør have fokus på:

- Er den samlede tilbudsvifte relevant og tidssvarende?

- Er tilbuddene meningsfulde i en arbejdsmarkedspolitisk sammenhæng og adresserer de direkte områdets kerneopgave?
- Er tilbuddene omkostningseffektive? Er der fuld kapacitetsudnyttelse? Betaler jobcentret for evt. tomgangspladser?
- Er der en fornuftig risikodeling ml. jobcentret og anden aktør? Er (dele af) aflønningen betinget af resultaterne?
- Har de enkelte tilbud en tilfredsstillende effekt?

Med afsæt i gennemgangen justerer arbejdsmarkedschefen, i samarbejde med jobcentrets ledergruppe, tilbudsviften gennem bl.a. konkurrenceudsættelse og inddragelse af civile aktører i opgaveløsningen med fokus på nytænkning, innovation og forbedrede effekter.

2.2.2. Civilsamfundet

Et andet tværgående fokusområde bør være, at der frem mod udgangen af 2022 skal samarbejdes mere med civilsamfundet, herunder frivillige foreninger, boligorganisationerne, idrætsorganisationer, humanitære organisationer, grønne organisationer, kulturelle organisationer og kulturinstitutioner der hvor det giver mening ift. at løfte arbejdsmarkedets kerneopgave.

Vi ved fra det socialøkonomiske område, at meget lader sig gøre, hvis vi ser mulighederne og i fællesskab med civilsamfundet finder løsningerne. Det er derfor relevant, at jobcentret udbygger sit netværk og relationer til civilsamfundet med henblik på at skabe dialog om opkvalificering og beskæftigelse. Her er der mulighed for at lave prøvehandlinger i samspil med civilsamfundet –med fokus på, at den enkelte borger opnår større mulighed for og indgår i netværk som understøtter et fodfæste på arbejdsmarkedet.

I forbindelse med den kommende Boligsociale Helhedsplan 2021-2025, lægges der op til et fortsat tæt samarbejde mellem de relevante boligorganisationer, berørte afdelingsbestyrelser i boligområderne, Landsbyggefonden og Slagelse Kommune. Samarbejdet beskrives på ny hvert fjerde år, og noget af det nye denne gang, er, at der etableres et samarbejde med KVINFORM om et frivilligt mentorkorps. Jobcentret bør indtænke initiativet ind i en samlet beskæftigelsesindsats.

Slagelse Kommune er nået langt i forhold til socialøkonomiske virksomheder og frem mod udgangen af 2022 vil det være hensigtsmæssigt at udbygge samarbejdet og tænke frivillighed og civilsamfund yderligere ind i indsatsen, hvor det kan støtte op om kerneopgaven. Tilgangen bør have et særligt fokus på borgere, der har behov for et nyt perspektiv på uddannelsesmuligheder og hvor der er behov for at genstarte livet på et nyt sæt af vilkår.

2.2.3. Virksomhedsrettet perspektiv

Jobcentret bør være virksomhedernes foretrukne samarbejdspartner. Vejen dertil skabes bl.a. ved, at virksomhedsservice og jobformidling er en kerneopgave i jobcentret, så virksomheder kan få den arbejdskraft, de har behov for. Jobcentret skal bl.a. understøtte virksomhedernes vækstpotentiale via en koordineret rekrutteringsindsats og ved at sikre det rette match mellem borger og virksomhed – både ift. jobs og ift. virksomhedsrettede indsatser, der kan fungere som en trædesten mod det ordinære arbejdsmarked og give virksomheden mulighed for at se, om der med afsæt i praktikken er basis for et match.

Med intensivering af samarbejdet mellem Erhvervscenteret og Jobcenteret qua 'én indgang' for virksomhederne til Slagelse Kommune, nedsættes et advisory board, som over

de kommende år vil kunne bidrage til en fortsat positiv udvikling i samarbejdet mellem jobcentret og virksomhederne.

Side7/7

Den virksomhedsrettede indsats skal differentieres i sit fokus i forhold til de tre hovedmålgropper:

- **A-dagpenge:** For de forsikrede ledige skal der – foruden løntilskud og virksomhedspraktikker – være et særligt fokus på de indsatser, der kan løfte de faglige kompetencerne, herunder voksenlærlinge, jobrotations og Job-VEU modellen samt trainee-forløb i samarbejde med a-kasserne. På sigt vil det – sammen med en styrket ungeindsats - kunne bidrage til en mere veluddannet arbejdsstyrke.
- **Sygedagpenge:** Erfaringen viser, at når jobcentrets fastholdelsesindsats i sygedagpengesager foregår ude på virksomhederne, er der flere, der fastholder deres job, og sygemeldingerne bliver kortere. Jobcentret bør derfor have fokus på flere delvise raskmeldinger som led i en fastholdelsesindsats og en omstilling til tidligere kontakt til sygemeldte samt en højere grad af involvering af arbejdsgiver i borgerens sygedagpengesag. Prøvehandlingerne med Slagelse kommune skal vise vejen, men det vil samtidig være oplagt at bruge den virtuelle erfaring fra Covid-19 til at foretage prøvehandling med flere rundbordssamtaler med arbejdsgiver og den sygemeldte.
- **Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere:** Her skal fokus særligt rettes mod at finde de "huller", der giver mulighed for at øge antallet af borgere, der opnår ordinære timer i den virksomhedsrettede indsats. Et mål er derfor, at opdyrke og aftale flest mulige virksomhedspraktikpladser med jobfunktioner, som giver udsatte borgere gode muligheder for at opnå ordinære løntimer og derigennem progression mod job.⁴ Herudover vil der skulle investeres i forhold til afprøvningen af nye indsatser for målgruppen, der kan være medvirkende til at flere borgere tilknyttes arbejdsmarkedet via praktik med ordinære løntimer.⁵

Endelig indebærer helhedsplanen et særligt virksomhedsrettet fokus på de udsatte boligområder med henblik på at nedbringe forsørgelsestrykket og skabe en mere mangfoldig beboersammensætning. Endelig kan Slagelse kommune som arbejdsgiver med fordel gå forrest ved at stille flere pladser til rådighed for virksomhedspraktik og løntilskudsforløb. De kommunale løntilskudskvoter blev afskaffet i 2015, men opstramningen af løntilskudsforløbet bl.a. på varighed tegner de seneste undersøgelser et billede af, at offentlig løntilskudsforløb har effekt. Hvis Slagelse indførte et "intelligent kvotesystem" som adresserer mangelområder og faglærte områder samt dimmitendproblematikken, vil det også kunne bidrage til at løfte den samlede indsats.

3. Bilag

Bilag 1.1: Mploy analyse af beskæftigelsesområdet (servicetjek)

Bilag 1.2: Beskæftigelsesplan 2021-2022

⁴ Mploy anbefaling 5

⁵ Mploy anbefaling 6